

Τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές, η πολεμική μηχανή των ΗΠΑ και της Μεγάλης Βρετανίας είναι έτοιμη για την επιδρομή εναντίον του λαού του Ιράκ. Ο νέος πόλεμος, με τις εκατοντάδες χιλιάδες νεκρούς και την ανυπολόγιστη οικολογική καταστροφή, θα αποτελέσει «κορυφαία» στιγμή στην πορεία των ΗΠΑ για παγκόσμια ηγεμονία.

Με την κατάρρευση του σοσιαλιστικού στρατοπέδου, οι ιδεολόγοι της Νέας Τάξης πρόβλεψαν το τέλος της Ιστορίας, με την παγκόσμια κυριαρχία της «Αγοράς», δηλαδή του καπιταλισμού. Το χθαμαλό, άδοξο αυτό «τέλος» θα σήμαινε και κάποιου είδους παγκόσμια «Ειρήνη», νεκροταφείο των ελπίδων για έναν οικουμενικό ουμανισμό.

Εντούτοις ο καπιταλισμός έχει ανάγκη από τον πόλεμο και γεννάει πολέμους. Σύντομα λοιπόν και αναπόφευκτα, η «Νέα Τάξη» έδειξε και την άλλη όψη του προσώπου της: Την επιθετικότητα για παγκόσμια επιβολή των κεφαλαιοκρατικών σχέσεων, με κάθε μέσον, ακόμα και με τον πόλεμο: Δυο πόλεμοι για τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας, πρώτος πόλεμος του Κόλπου για την κατοχή των πετρελαίων και για στρατιωτική και πολιτική διείσδυση στη στρατηγική αυτή περιοχή, πόλεμος του Αφγανιστάν με πρόσημα την τρομοκρατία, αλλά με τους ίδιους οικονομικούς και γεωπολιτικούς στόχους. Και τις μέρες αυτές προετοιμάζεται η δεύτερη καταστροφική επιδρομή εναντίον του λαού του Ιράκ, με πρόσημα την ανατροπή του Σαντάμ Χουσεΐν, αλλά με πραγματικό στρατηγικό στόχο την επιβολή φιλοαμερικανικών-υποτελών καθεστώτων στην περιοχή της Μέσης Ανατολής, του Ιράν και της Κεντρικής Ασίας και την κατοχή των τεράστιων ενεργειακών της αποθεμάτων.

Ο προετοιμαζόμενος πόλεμος εναντίον του Ιράκ αποτελεί «στιγμή» της πολεμικής εκστρατείας των ΗΠΑ για παγκόσμια ηγεμονία. ΗΠΑ και ΕΕ συνεργάστηκαν για την καταστροφή της Γιουγκοσλαβίας και του Ιράκ. Στην πορεία όμως έγινε όλο και πιο φανερός ο στρατηγικός στόχος των ΗΠΑ για παγκόσμια ηγεμονία. Ανατόφεικτα συνεπώς εκδηλώθηκε δημοσία η σοβούσα ινδοϊμπεριαλιστική αντίθεση ΗΠΑ και ΕΕ. Γαλία και Γερμανία αρνούνται να μετάσχουν στο νέο ιμπεριαλιστικό πόλεμο και συγκροτούν «άξονα» για την υπεράσπιση των συμφερόντων της δεύτερης ιμπεριαλιστικής μητρόπολης. Η αντίδραση αυτή στους ιμπεριαλιστικούς πολέμους των ΗΠΑ είναι αναμφίβολα θετική. Είναι ωστόσο η αντίδραση του ενός –στρατιωτικά υποδεέστερου– πόλου του ιμπεριαλιστικού συστήματος στην επιθετικότητα του ισχυρότερου. Η αναχαίτιση, συνεπώς, της πορείας του ιμπεριαλισμού για παγκόσμια ηγεμονία δεν θα είναι συνέπεια της όξινσης των ινδοϊμπεριαλιστικών αντιθέσεων, αλλά της συνειδητοποίησης, από την πλευρά των λαών, των κινδύνων που εγκυμονεί η σημερινή όξινση των πλανητικών αντιθέσεων. Η ελπίδα συνεπώς βρίσκεται στην αντίδραση των λαών. Και η ελπίδα αυτή φαίνεται να παίρνει σάρκα και οστά με την ανάπτυξη των σημερινών κινημάτων εναντίον της κεφαλαιοκρατικής παγκοσμιοποίησης και του πολέμου. Τα κινήματα αυτά είναι πολύμορφα: αντι-πολεμικά, αντι-νεοφιλελεύθε-

ρα, αντι-καπιταλιστικά. Αγκαλιάζουν ήδη ολόκληρο τον πλανήτη, γίνονται όλο και περισσότερο μαζικά και μέσα από την αντιφατικότητα και την πολυμορφία διαφαίνεται ήδη μια τάση ριζοσπαστικοποίησης: η αύξουσα συνειδητοποίηση ότι στόχος δεν πρέπει να είναι απλώς ο νεοφιλελευθερισμός, αλλά συνολικά ο καπιταλισμός.

Στο σημερινό τεύχος δημοσιεύουμε ένα κείμενο του Αϊνστάιν για την ευθύνη των επιστημόνων, καθώς και δυο άρθρα ειδικών για τον επικείμενο πόλεμο. Επίσης άρθρα για τη νέα ετεροδικία, τον προϋπολογισμό του 2003 και τα νέα σκάνδαλα της «μετα-μοντέρνας» κοινωνίας μας. Επίσης δημοσιεύουμε μια σειρά αντιπολεμικών ποιημάτων, τα οποία αποκοτούν μια τραγική επικαιρότητα μπροστά στον επικείμενο όλεθρο.

Κέντρο βάρους του σημερινού τεύχους είναι ένα μικρό αφιέρωμα στην επιστημολογία: Μια μελέτη για την εξέλιξη αστρονομίας-κοσμολογίας, από τον Πτολεμαίο ως τον Κοπέρνικο, η οποία δεν είναι απλή εξιστόρηση, αλλά ανάλυση του προβλήματος συνέχεια και ρήξη στο επιστημονικό γίγνεσθαι, καθώς και του προβλήματος της αλήθειας στην επιστήμη. Το δεύτερο άρθρο, με παρόμοιο στόχο, αναφέρεται στις αντιλήψεις του Τζιορντάνο Μπρούνο – του πρώιμου μάρτυρα της ευρωπαϊκής επιστήμης. Στη συνέχεια αναλύονται οι λογικές αντιφάσεις του κυρίαρχου κοσμολογικού προτύπου, ενώ το τέταρτο μελέτημα εξετάζει τη νομιμότητα της σύγχρονης οντολογίας χωρίς μεταφυσική.

Στο σημερινό τεύχος δημοσιεύονται επίσης επίκαιρες μελέτες για την κοινωνική ιδιοκτησία και τις εμπορευματικές-χρηματικές σχέσεις, για τον εμφύλιο και τη «διαχείριση» της λήθης, την ιδεολογική πορεία του Ροϊδη, καθώς και μια συγκριτική μελέτη των απόψεων του Αντόρνο και του Νίτσε για τη μεταφυσική. Σημειώνουμε επίσης το άρθρο του ούγγρου καθηγητή J. Sipos για τις αιτίες της κατάρρευσης των σοσιαλιστικών καθεστώτων της Ανατολικής Ευρώπης, το άρθρο του καθηγητή Σταμάτη για το αν οι αυξήσεις των μισθών αυξάνουν την ανεργία και το άρθρο του Δ. Μπελαντή για τη βία στον όψιμο καπιταλισμό. Σημειώνουμε τέλος τον άρθρο του Φ. Βώρον για το διδακτικό βιβλίο του μαθήματος της φιλοσοφίας στο Λύκειο, καθώς (όπως πάντοτε) και το Χρονικό του βιβλίου.

Σημείωμα για την εικονογράφηση

Στο σημερινό τεύχος παρουσιάζουμε σχέδια και έργα ζωγραφικής που έγιναν μέσα σε συνθήκες πολέμου, μέσα σε στρατόπεδα συγκέντρωσης ή απ' αφορμή γεγονότα βίας και καταπίεσης. Έλληνες και ξένοι οι δημιουργοί τους, σύγχρονοι και παλαιότεροι. Μια μικρή μαρτυρία του καιρού τους. Η ιστορία της τέχνης είναι γεμάτη από σημαντικά αντιπολεμικά έργα. Ας θυμηθούμε τον Γκόγια, τον Μπρούγκελ το γηραιότερο, τον Πικάσο, τον Ζερικό, τον Ντωμιέ, τους ντανταϊστές παιδιά του πολέμου, τους γερμανούς εξπρεσιονιστές, τον Ότο Ντις, τον Μαξ Μπέκμαν, τον Ζωρζ Γκρος, τον Τζων Χάρτφιλντ και τόσους άλλους.

Μικρό «αφιέρωμα» στην απειλή του επικείμενου πολέμου.

Μαρία Κοκκίνου